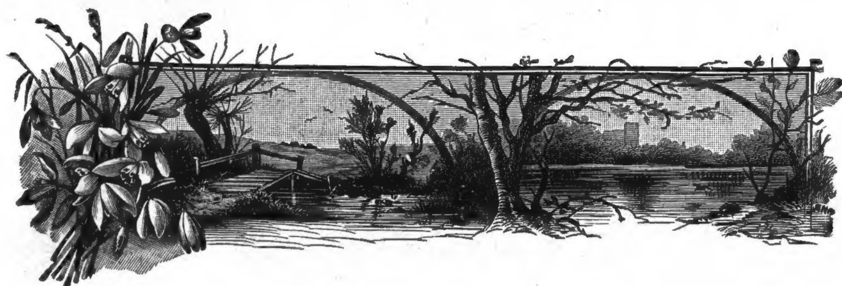

MALAKIJO PRANAŠYSTĖ.

ĮVADA.

1. Paskutinė Mažesniųjų pranašų knyga vadinasi Malakijo pranašyste. Apie asmenį, kurs čia vadinamas Malakiju, nei pačioje pranašystėje, nei kur kitur daugiau žinių nerandame. Kadangi ebr. ž. **Mal'akhi**, iš kurio yra padarytas žodis Malakijas, reiškia: mano skelbėjas (mano angelas), todėl jau labai senais laikais yra susidariusi nuomonė, kad tai nėra tikras asmens vardas, bet tik jam pavestos pareigos pavadinimas. Tikras tat paskutinio pranašo vardas buvo arba visai nežinomas, kas be maž ko visai netikėtina, arba Malakiju pasivadinęs pranašas buvo žinomas savo bendralaikiams kitu vardu. Tuo žinomu asmenimi ir Malakijo pranašystės autoriumi daugelio nuo pat seniausių laikų laikomas Ezdras (vz. 1 Ezdro kn. įvadą). Ekleziastiko knygos autorius, kurs giria (Ekli. 49 persk.) visus žymius žydų tautos veikėjus, tarp jų Zorobabėlį, Jozedeko sūnų Jėzų ir po Ezdro atvykusį Palestinon iš Babilonijos Neemiją, visai nemini Ezdro; toks apleidimas būtų visai nesuprantamas, jei jis ten pat nebūtų jo pagyręs, keldamas aikštėn visų dvylikos Mažesniųjų pranašų nuopelnus; todėl ir iš Ekli. knygos autoriaus pasielgimo daroma išvada, kad Ezdras buvęs vienas Mažesniųjų pranašų.

Kuriuo metu Malakijas ėjo pranašo pareigas, galima suprasti iš jo paties žodžių. Jo laikais žydų tauta neturėjo pilno savarankiškumo; jie buvo valdomi svetimo vietininko (plg. 1, 8), todėl tebepriklausė nuo persų; bažnyčia jau buvo baigta statyti ir Dievo kultas buvo visai sutvarkytas (plg. 1, 10; 3, 1. 10), ko dar nebuvo padaryta pranašų Agėjo ir Zakarijo laikais. Palyginus, ką Malakijas sako apie jo laiko žydų tautos trūkumus ir ydas, su Neemijo tų pačių dalykų aprašymu, pilnai paaiškėja, kad Malakijas ir Neemijas turėjo gyventi ir veikti tuo pačiu metu, t. y. apie 425 m. pirm Kr. (Vz. Neemijo kn. įvadą).

2. Jau Agėjo ir Ezdro laikais grįžusieji iš nelaisvės žydai buvo reikalingi įspėjimų ir paragi-

nimų. Laikui slenkant, jų būklė nėjo geryn. Persų valdomiems žydams ir tėvynėje gyvenimas turėjo būti nelengvas, juo labiau, kad jie negalėjo visai užmiršti, tiesa, senai dingusio savo tautos garbingumo, o vilčių turėjo labai toli siekiančių. Malakijas mums rodo žydų tautą dejuojančią, nepatenkinta savo Dievu, nes jai rodėsi, kad Dievo pranašų paskelbti pažadai laimės nebuvo greitai vykinami; ji net abejojo apie Viešpaties gerumą ir teisingumą; todėl buvo pradėjusi vis labiau apsileisti Dievo įsakymų vykinime ir dengdavosi tuščiais pasiteisinimais. Malakijui tat teko su šiais negerumais gana smarkiai kovoti, teko smerkti dejavimus ir apsileidimus, teko priminti jau suteiktas Dievo garadarystes ir lauktinąsias.

Malakijo pranašystės knyga yra vienas ilgesnis pamokslas, kuriame vyrauja papeikimai, priekaištai. Dievo meilės, kuri yra pasireiškusi įvairiais būdais, neįvertina nei žydų kunigai, nei tauta. Kunigai netinkamomis aukomis išniekina Viešpaties altorių, tauta, laužydama Viešpaties įsakymus, susitepa įvairiomis nuodėmėmis; todėl Viešpats, neilgai trukus, pasirodys kaipo teisėjas ir nubaus kaltuosius; taip jis prirengs savo tautą priimti Mesiją.

Pranašystė prasideda labai trumpa įžanga (1,1 — 5), po kurios pirmame skyriuje (1,6—2,9) barami kunigai dėl apsileidimų Dievo garbinime, o antrame (2, 10—4,3) sudraudžiama tauta dėl įvairių nuodėmių. Trumpoje pabaigoje (4, 4—6) žadamas Elijo grįžimas.

Malakijo pranašystės žodžiai gana dažnai minimi Nauj. Testamente. Pats Išganytojas to pranašo žodžius išaiškino apie Joną Krikštytoją (Mal. 3, 1; plg. Mt. 11, 10). Jais pradedama šv. Morkaus evangelija (Mk. 1, 2).

PROPHETIA MALACHIAE.

MALAKIJO PRANAŠYSTĖ.

Įžanga. I. Papeikimai kunigams.

Caput I. 1 Onus verbi Do-
mini ad Israel in manu Malachiae.
2 Dilexi vos, dicit Dominus,
et dixistis: In quo dilexisti nos?
Nonne frater erat Esau Iacob,
dicit Dominus, et dilexi Iacob,
3 Esau autem odio habui? et po-
sui montes eius in solitudinem,
et hereditatem eius in dracones
deserti. 4 Quod si dixerit Idumaea:
Destructi sumus, sed rever-
tentes aedificabimus quae de-
structa sunt: Haec dicit Dominus
exercituum: Isti aedificabunt, et
ego destruam: et vocabuntur ter-
mini impietatis, et populus, cui
iratus est Dominus usque in ae-

1 perskyrimas. 1 Viešpaties
žodžio našta Izraėliui per Mala-
kiją. 2 Aš mylėjau jus, sako Vieš-
pats, o jūs sakote: Kuo tu mus
mylėjai? Argi Ezavas nebuvo Jo-
kūbo brolis? sako Viešpats; ta-
čiau aš mylėjau Jokūbą, 3 o Eza-
vo nekenčiau; aš padariau iš jo
kalnų tyrumą ir iš jo tėvainystės ty-
rumą slibinams. 4 O jei Idumėja
sako: Mes sunaikinti, bet mes vėl
atstatysime, kas sugriauta, tai ka-
reivijų Viešpats sako taip: Jie sta-
tys, o aš griausiu; jie bus vadi-
nami bedievystės šalimi ir tauta,
kuriai Viešpats rūstinasi per am-
žius. 5 Jūsų akys matys, ir jūs sa-

(1,1 — 2,9). Pranašystė prasideda žydų ir idumėjiečių likimo palyginimu (1,1—5). Toliau peikiami kunigai, nes atnašauja netinkamas aukas Viešpačiui, kurs prirengs sau nesuteptą auką (1,6—11); jie paniekina Dievo altorių, todėl grąsymais ir senosios sandoros priminimu raginami daryti atgailą (2,1—9).

(1,1) *Našta.* Vz. Naumo 1,1. Pranašystėje grąsymų gana daug, nors yra joje ir gerų pažadų. — *Izraėliui.* Nors grįžusiųjų iš nelaisvės žymi dauguma buvo Jūdo ir Benjamino giminių ainiai, bet jie vadinami visos teokratinės tautos vardu, Izraėliu, nes jie juk yra Dievo mylimojo patriarko Jokūbo-Izraėlio ainiai.

(2) *Aš mylėjau...* Tauta nekantrauja, nes nemato tos didelės laimės, kurią Viešpats buvo jai žadėjęs. Todėl pranašas pareiškia, kad, kaip kitados Viešpats ją išrinko ir ją globojo, taip ir dabar ją tebemyli. Negana to, kad tautos dejavimai tušti; ji yra nedėkinga ir neatsimena Viešpaties geradarysčių. — *Kuo tu mus...*: mes tos meilės nematome. — *Mylėjau Jokūbą.* Nors Ezavas ir Jokūbas buvo tikri broliai, bet Dievas be palyginimo daugiau meilės parodė Jokūbo ainiams, negu Ezavo, idumėjiečiams. Dievas mylėjo Izraėlį, grąžindamas žydus iš nelaisves ir pažadedamas jiems garbingiausią ateitį. Idumėjiečius jis paliko pavergtus ir išsklaidytus, taip kaip buvo pranašų paskelbta (Am. 1, 11.12; Jer. 49,7...). Dievas dovanoja izraėlitams jų kaltes, idumėjiečius palieka nelaimėje, kurią jie buvo nusipelnę savo nusikaltimais. Dievas pasigaili, ko pasigailėti nori. — Šitais žodžiais naudojasi šv. Povilas savo laiške (Rom. 9,10—13). — **(3)** *Ezavo nekenčiau:* nusikaltusių idumėjiečių nepasigailėjau, leidau sunaikinti jų kraštą, negrąžinau jų iš nelaisvės ir t.t. — *Slibinams:* šakalams. — **(4)** *Mes sunaikinti.* Sunaikino Idumėjos šalį Nebukadnecaras. Vz. Jer. 27,3... — *Aš griausiu...* Jei idumė-

ternum. 5 Et oculi vestri videbunt:
et vos dicetis: Magnificetur Dominus super terminum Israel.
6 Filius honorat patrem, et
servus dominum suum: si ergo
Pater ego sum, ubi est honor meus: et si Dominus ego sum, ubi
est timor meus, dicit Dominus
exercituum? ad vos, o sacerdotes qui despicitis nomen meum,
et dixistis: In quo despeximus
nomen tuum? 7 Offertis super
altare meum panem pollutum, et
dicitis: In quo polluimus te? In
eo quod dicitis: Mensa Domini
despecta est. 8 Si offeratis caecum
ad immolandum, nonne malum
est? et si offeratis claudum, et
languidum, nonne malum est? offer illud duci tuo, si placuerit ei,
aut si susceperit faciem tuam,
dicit Dominus exercituum. 9 Et
nunc deprecamini vultum Dei ut
misereatur vestri (de manu enim
vestra factum est hoc) si quomodo suscipiat facies vestras,
dicit Dominus exercituum.
10 Quis est in vobis, qui claudat ostia, et incendat altare me-

kysite: Tebūna garbinamas Viešpats Izraėlio plote!

6 Sūnus gerbia tėvą ir tarnas
savo valdovą; taigi jei aš Tėvas,
kame yra mano pagarba? ir jei
aš Valdovas, kame yra mano baimė? sako kareivijų Viešpats jums,
kunigai, mano vardo niekintojai,
kurie sakote: Kuo mes paniekinome tavo vardą? 7 Jūs aukojate
ant mano altoriaus suteptą duoną ir sakote: Kuo mes sutepėme
tave? Tuo, kad sakote: Viešpaties
stalas paniekintas. 8 Jei jūs darote auką iš aklo gyvulio, argi tai
ne piktumas? ir jei aukojate raišą ar sergantį, argi tai ne piktumas? Nunešk jį savo kunigaikščiui, matysi, ar jam patiks, ar jis
priims tave meilingai, sako kareivijų Viešpats. 9 Taigi dabar
maldaukite Dievo veidą, kad pasigailėtų jūsų (nes jūsų tai padaryta), gal jis priims jus meilingai? sako kareivijų Viešpats.

10 Kas iš jūsų uždaro duris
ir kuria ugnį ant mano altoriaus

---

jiečiai ir atsigaus šiek tiek, juos sutiks naujos nelaimės. — (5) *Tebūna garbinamas...* Anot ebr. t.: Viešpats didis. — Šita mintis turi būti žydams visuomet didžiausi paguoda, net ir jų varguose.

(6) *Sūnus gerbia...* Nežiūrėdama didelių Viešpaties geradarysčių, tauta neparodo jam dėkingumo. Pirmoje vietoje pranašas peikia kunigus, kurie net nenori prisipažinti esą kalti. — (7) *Suteptą duoną:* valgomą dalyką, kurs dėl bet kurio trūkumo yra nevertas, kad būtų aukojamas Viešpačiui. Kiekviena auka yra lyg koks Dievo pokylis, į kurį jis įsileidžia žmones. Ką altoriaus ugnis sudegina, į tai žiūrima, kaip į Dievo priimtą dalyką. Dievas sutepamas, jei jam atnašaujama sutepta auka, ir tuo būdu jis paniekinamas. — *Tuo, kad sakote:* savo širdyse taip manote ir savo pasielgimu tai parodote. — *Viešpaties stalas...* Viešpaties altorius paniekinamas tuo, kad ant jo kunigai drįsta dėti netinkamas, suteptas aukas. — (8) *Aklo...* Gyvuliai su kliaudomis aukoti buvo įstatymo uždrausta. Vz. Kun. 25,19—25; Atk. 15,21. — *Kunigaikščiui.* Ebr. t.: *pachah:* vietininkas, kurs persų vardu valdė Jūdėją. — *Ar jam patiks...* Jei jūs nematote, kaip netinkamas yra jūsų elgesys, pamėginkite pasielgti panašiai su žmonėmis. Ir ką šitie atmeta, kaip jūs drįstate aukoti Dievui? — (9) *Gal jis priims jus meilingai?* Ne, Dievas nepriims, nes tai padaryta jūsų, kurie esate nusidėjėliai.

(10) *Kas iš jūsų...*: nors jūs gaunate užmokesnį, tačiau Dievo tarnyboje atliekate visa netikusiai, visi iki paskutiniam darbininkui, kurs kuria ugnį. Anot kitų ebr. t. prasmė esanti

um gratuito? non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: et munus non suscipiam de manu vestra. [11] Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, et in omni loco sacrificatur, et offertur nomini meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in Gentibus, dicit Dominus exercituum.

[12] Et vos polluistis illud in eo, quod dicitis: Mensa Domini contaminata est: et quod superponitur, contemptibile est cum igne, qui illud devorat. [13] Et dixistis: Ecce de labore, et exsufflastis illud, dicit Dominus exercituum, et intulistis de rapinis claudum, et languidum, et intulistis munus: numquid suscipiam illud de manu vestra, dicit Do-

dovanai? Aš nemėgstu jūsų, sako kareivijų Viešpats, ir nepriimsiu dovanos iš jūsų rankos. [11] Nes nuo saulėtekių iki saulėleidžių mano vardas yra didis tautose, ir kiekvienoje vietoje aukojama ir atnašaujama mano vardui nesutepta auka, nes mano vardas yra didis tautose, sako kareivijų Viešpats.

[12] Bet jūs sutepėte jį tuo, kad sakote: Viešpaties stalas suteptas ir kas ant jo dedama, niekintina draug su ugnimi, kuri tai praryja. [13] Jūs sakote: Štai kiek vargo! ir jūs sutepate jį, sako kareivijų Viešpats; jūs atnešate išplėštą, raišą ir sergantį, ir atnašaujate dovaną; argi aš priimsiu ją iš jūsų rankos? sako Viešpats. [14] Prakeiktas klastingasis, kurs turi sa-

toki: jūs visa darote veltui; geriau būtų uždaryti vidaus šventoriaus duris ir nekurti ugnies ant deginamųjų aukų altoriaus. Plg. Iz. 1,11—15. — *Dovanos.* Ebr. ž. *minchah* reiškia paprastai nekruvinas, duonines aukas; čia, kaip neretai ir kitur, jis turi platesnę prasmę ir reiškia visokias aukas. Plg. Prad. 4,4; 1 Kar. 2, 17 ir k. — Taigi Dievas žada atmesti visas žydų aukas. — (11) *Nes...* Viešpats nebepriims netobulų aukų, kurios jam žydų aukojamos Jeruzalėje, nes jam bus aukojama tobula auka visame pasaulyje. — *Tautose.* Taip nurodomi Mesijo laikai, nes Dievo didenybės pripažinimas ir garbinimas visame pasaulyje yra visų pranašų skelbiama Mesijo laikotarpio žymė. — *Kiekvienoje vietoje:* ne tik Jeruzalėje, kaip kad buvo Sen. Testamente. — *Aukojama.* Ebr. ž. *muqtar* reiškia: deginami smilkalai. Bet ir šiuo pasakymu čia nurodoma tikra auka, nes kiekvienoje Sen. Test. aukoje buvo deginami ir smilkalai. — *Nesutepta auka.* Ebr. t. vėl: *minchah* (vz. 10 e.), nekruvina auka. Taigi šitoje 11 eil. žadamas naujas Dievo garbinimo būdas. Jis žadamas ateičiai, nes pirm Kristaus atėjimo pagonys galėjo pažinti tikrąjį Dievą tik tarpininkaujant žydams, kurių kunigai galėjo juos pamokinti tik apie savo senas Jeruzalės aukas. Žadamas tikros aukos atsiradimas, aukojamos kiekvienoje vietoje, ne mistinės aukos, kokia galėtų būti pavadinta visų malda. Ta nauja auka bus *minchah,* nekruvina auka, bet ne ta pati, kuri buvo pas žydus ir kurią Viešpats atmetė. — Nuo seniausių laikų Bažnyčios tėvai ir rašytojai, pvd., Iren. Just. Euzeb. Auksab., Jieron. Kipr., suprato šitą Malakijo vietą apie švenč. katalikų Bažnyčios mišių auką. Vz. Tridento sinodo 22 pos. 1 persk.

(12) *Kas ant jo dedama...* Anot ebr. t.: jo vaisius (jo maistas) niekintinas. Žydų kunigai savo elgesiu paniekina altorių, dėdami ant jo netikusias aukas. Jie net niekina visą savo pašaukimą. — (13) *Kiek vargo.* Tarnavimas prie altoriaus kunigams nusibodo, perdaug juos vargina. — *Sutepate jį:* elgesiu parodote, kad jo nekenčiate. — *Išplėštą.* Jie aukoja net pavogtą gyvulį. — *Dovaną.* Ebr. *minchah.* Vz. auk. 10 ir 11 eil. —

minus? [14] Maledictus dolosus, qui habet in grege suo masculum, et votum faciens immolat debile Domino: quia Rex magnus ego, dicit Dominus exercituum, et nomen meum horribile in Gentibus.

Caput II. [1] Et nunc ad vos mandatum hoc, o sacerdotes. [2] Si nolueritis audire, et si nolueritis ponere super cor ut detis gloriam nomini meo, ait Dominus exercituum: mittam in vos egestatem, et maledicam benedictionibus vestris, et maledicam illis: quoniam non posuistis super cor. [3] Ecce ego proiiciam vobis brachium, et dispergam super vultum vestrum stercus sollemnitatum vestrarum, et assumet vos secum.

[4] Et scietis quia misi ad vos mandatum istud, ut esset pactum meum cum Levi, dicit Dominus exercituum. [5] Pactum meum fuit cum eo vitae et pacis: et dedi ei timorem, et timuit me, et

vo bandoje patinėlį ir darydamas įžadą aukoja Viešpačiui sergantį gyvulį; nes aš didis Karalius, sako kareivijų Viešpats, ir mano vardas baisus tautose.

2 perskyrimas. [1] Dabar toks yra įsakymas jums, o kunigai! [2] Jei jūs nenorite klausyti ir jei nenorite imti sau į širdį, kad duotumėte garbę mano vardui, sako kareivijų Viešpats, aš siųsiu jums neturtą ir prakeiksiu jūsų laiminimus; aš prakeiksiu juos, nes jūs neėmėte sau į širdį. [3] Štai aš numesiu jums petį ir drėbsiu jums į veidą jūsų iškilmių mėšlą, ir jis nuneš jus su savim.

[4] Tuomet jūs žinosite, kad aš siunčiau jums šitą įsakymą, kad būtų mano sandora su Lėviu, sako kareivijų Viešpats. [5] Mano sandora buvo su juo gyvenimo ir taikos sandora, aš daviau jam

---

(14) *Klastingasis, kurs...* Anot ebr. t. čia pasmerkiami du nusikaltimai: jei kas, einant įstatymu, turi aukoti gyvulį patinėlį, meluodamas sakosi tokio neturįs ir todėl aukoja menkesnį; ir jei kas padaro įžadą (kuriam atitesėti gana patelės), aukoja nesveiką, sergančią patelę. Dėl tokios piktos suktybės aukotojas vertas Dievo prakeikimo. — *Baisus:* didelės pagarbos vertas.

(2,2) *Neturtą.* Nusikaltusius neklaužadas lankys didžiausios nelaimės. — *Prakeiksiu jūsų...* Kunigai turėjo pareigą laiminti, tačiau Dievas pavers jų laiminimus prakeikimu; veltui užstos jie pas jį tautą. Jie negerbia Dievo, ir Dievas atims iš jų jiems suteiktą pagarbą. — *Aš prakeiksiu juos.* Anot ebr. t.: taip, aš juos ir prakeikiau. — Prakeikimas yra jau įvykęs dalykas. — (3) *Petį.* Kai kuriose aukose kunigams buvo atiduodamas aukojamo gyvulio petys (vz. Kun. 7,31; Atk. 18,3). Bausmei jie jo neteks. Ebr. t. mintis gal toki: sunaikinsiu jums derlių. — *Jūsų* ne mano *iškilmių:* iškilmėse aukojamų gyvulių. Nedori aukotojai bus bjauriai sutepti aukojamų gyvulių mėšlu. — *Jis nuneš juos...* Anot ebr. t.: ir nuneš jus su juo. — Aukų gyvulių viduriai ir mėšlas buvo išnešami ir sudeginami už miesto (vz. Iš. 29,14; plg. Lk. 14,35).

(4) *Jums šitą įsakymą:* per pranašą paskelbtą įsakymą, auk. 2 e. — *Kad būtų...* Geriau anot ebr. t.: nes mano sandora yra su Lėviu, t. y. jūs turite uoliai atlikti savo pareigas, kaip jūsų protėvis Lėvis yra pasižadėjęs visos tautos vardu. Lėvio atsiminimas duoda pranašui progos nupiešti tikro kunigo vaizdą. — (5) *Gyvenimo:* gyvenimo gėrybių. — *Taikos:* nesudrumsčiamos laimės. — Senovės kunigų pavyzdys turi sukelti juose žadėtųjų gėrybių troškimą. Gėrybės buvo pažadėtos tam tikromis sąlygomis. Jų reikia laikytis. Plg. Sk. 25,

a facie nominis mei pavebat. [6] Lex
veritatis fuit in ore eius, et ini-
quitas non est inventa in labiis
eius: in pace, et in aequitate am-
bulavit mecum, et multos avertit
ab iniquitate. [7] Labia enim sa-
cerdotis custodient scientiam, et
legem requirent ex ore eius: quia
angelus Domini exercituum est.
[8] Vos autem recessistis de via,
et scandalizastis plurimos in le-
ge: irritum fecistis pactum Levi,
dicit Dominus exercituum.

[9] Propter quod et ego dedi
vos contemptibiles, et humiles
omnibus populis, sicut non ser-
vastis vias meas, et accepistis
faciem in lege.

baimės, ir jis bijojo manęs ir dre-
bėjo prieš mano vardą. [6] Tiesos
įstatymas buvo jo burnoje, ir ne-
teisybės nerasta jo lūpose, tai-
koje ir teisybėje jis vaikščiojo su
manim ir atitraukė daugelį nuo
neteisybės. [7] Nes kunigo lūpos
turi sergėti žinojimą, ir iš jo burnos
bus ieškoma įstatymo, nes jis yra
kareivijų Viešpaties Skelbėjas.
[8] Bet jūs nukrypote nuo kelio ir
papiktinote daugelį įstatymo at-
žvilgiu; jūs panaikinote Lėvio sa-
ndorą, sako kareivijų Viešpats.

[9] Todėl ir aš padariau jus pa-
niekintinus ir pažemintus visoms
tautoms, taip kaip jūs nesergėjo-
te mano kelių ir žiūrėjote asme-
nų įstatymo atžvilgiu.

II. Tautos nuodėmės ir Viešpaties teismas. Pranašystės pabaiga.

[10] Numquid non pater unus
omnium nostrum? numquid non
Deus unus creavit nos? quare

[10] Ar ne visų mūsų yra vie-
nas tėvas? argi ne vienas Die-
vas mus sutvėrė? Tai kodėl gi

12; Atk. 33,8—11. Dievo baimė pasireiškia jo garbinimu ir tarnavimu jam. — **(6)** *Tiesos įstatymas.* Anot ebr. t.: tiesos mokinimas (mokslas). Senovės kunigai buvo nepeiktini mokslo ir gyvenimo atžvilgiu, vedė daugelį nuo bedievystės ir nusikaltimų kelio atgal į pamaldumą ir dorumą. — **(7)** ***Nes kunigo...*** Plg. Kun. 10,11; Atk. 17,10.1. Kunigų pareiga buvo žinoti įstatymą ir skelbti jį tautai. — ***Skelbėjas:*** tarpininkas (angelas) tarp Dievo ir žmonių. — **(8)** *Nuo kelio:* nuo Dievo įsakymų kelio, kurio ne tik patys turėjote laikytis, bet ir kitus mokinti. — ***Papiktinote...*** Anot ebr. t.: padarėte, kad daugelis suklupo įstatyme.

(9) *Padariau jus...* Nusikaltusiems Viešpats nebeduoda ir nebeduos to, ką buvo pažadėjęs ištikimiems. — ***Ir žiūrėjote asmenų:*** aiškindami įstatymą, jūs buvote šališki.

2,10—4,6. Peikiamos moterystės su svetimšalėmis ir moterysčių ardymas (2,1—16). Skelbiama atėjimas Mesijo kaipo teisėjo (2,17—3,6) ir nelaimės apsileidžiantiems (3,7—12), nurodomas skirtumas tarp gerųjų ir piktųjų likimo (3,13—4,3). Pranašystė baigiama pažadėjimu pranašo Elijo grįžimo (4,4—6).

(10) *Vienas tėvas.* Žiūrint paralelizmo tarp pirmojo ir antrojo sakinio, reiktų manyti, kad vienu tėvu pranašas čia vadina patį Dievą; yra tačiau nemaža aiškintojų, kurie mano, kad čia vienu tėvu pavadintas Abraomas (Jier. Kir.). — ***Kodėl gi kiekvienas...*** Anot ebr. t.: kodėl gi mes elgiamės vienas su kitu neištikimai. — Iš to, kad Dievas yra visų bendras tėvas, pranašas daro išvadą: Būdami vieno tėvo vaikai, mes turime savo tarpe elgtis kaip broliai, vieni kitų neniekinti, būti vieni kitiems ištikimi; būdami Dievo vaikai, turime visi gerbti kitados mūsų tėvų padarytą

ergo despicit unusquisque nos-
trum fratrem suum, violans pac-
tum patrum nostrorum?
11 Transgressus est Iuda, et
abominatio facta est in Israel, et
in Ierusalem: quia contaminavit
Iudas sanctificationem Domini,
quam dilexit, et habuit filiam dei
alieni.
12 Disperdet Dominus vi-
rum qui fecerit hoc, magistrum,
et discipulum de tabernaculis Ia-
cob, et offerentem munus Domi-
no exercituum.
13 Et hoc rursum fecistis, ope-
riebatis lacrymis altare Domini,
fletu, et mugitu, ita ut non re-
spiciam ultra ad sacrificium, nec
accipiam placabile quid de manu
vestra.
14 Et dixistis: Quam ob
causam? quia Dominus testifica-
tus est inter te, et uxorem pu-
bertatis tuae, quam tu despexisti:
et haec particeps tua, et uxor foe-
deris tui.
15 Nonne unus fecit,

kiekvienas mūsų niekina savo bro-
lį, laužydamas mūsų tėvų san-
dorą?
11 Jūdas buvo neištikimas, ir
pasibjaurėtinas dalykas įvyko Iz-
raėlyje ir Jeruzalėje, nes Jūdas
sutepė Viešpaties šventovę, ku-
rią jis myli, ir laikė svetimo die-
vo dukterį.
12 Bet Viešpats išnai-
kins iš Jokūbo padangčių žmo-
gų, kurs tai daro, mokytoją, ir
mokytinį, ir tą, kurs aukoja do-
vaną kareivijų Viešpačiui.
13 Vėl ir tai jūs darėte: jūs ap-
dengėte Viešpaties altorių verks-
mu ir klyksmu, taip, kad aš
daugiau nebepažvelgsiu į auką
ir nieko nepriimsiu permaldavi-
mui iš jūsų rankos.
14 Jūs dar sa-
kote: Kodėl tai? Nes Viešpats
buvo liudytojas tarp tavęs ir ta-
vo jaunystės žmonos, kurią tu
paniekinai, nors ji yra tavo drau-
gė ir tavo sandoros žmona.
15 Ar

---

sandorą su Viešpačiu ir todėl nežeminti savęs sąjungomis su pagonimis. Taip čia daroma aliuzija į įžeidimą, kurį kai kurie žydai darydavo savo broliams, pavarydami savo žmonas, anų gi seseris ar dukteris (vz. žem. 13,15 eil.), ir į žydų moterystes su svetimšalėmis. Moterystės su amoriečiais, kananiečiais, hetiečiais, pereziečiais ir jebuziečiais buvo dėl stabmeldystės pavojaus įstatymo uždraustos (Iš. 34,16; Atk. 7,3.4; Nem. 13,25). Po Babilono nelaisvės jau Ezdras smarkiai barė žydus dėl moteryščių su svetimšalėmis (Ezdr. 9 ir 10 persk.); taip pat Neemijas reikalavo, kad su svetimšalėmis žmonomis būtų persiskirta (Neem. 10,30); bet matomai kova su ta blogybe nebuvo lengva.

(11) *Jūdas buvo neištikimas:* išrinktoji Dievo tauta pati save sutepė. Toliau jau aiškiai pasakomas žydų nusikaltimas. — *Viešpaties šventovę:* šventą Viešpaties tautą. — *Svetimo dievo dukterį:* tokią, kuri kūdikio atsidavimu laikosi svetimo dievo, t. y. stabmeldę. — (12) *Mokytoją ir mokytinį:* kiekvieną nusikaltusį, vis tiek, ar jis bus aukštos kilmės, ar žemos, mokytas ar nemokytas, senas ar jaunas. Ebr. t.: žadinantį ir atsakantį. — Tai patarlinis išsireiškimas, kurio tiksli prasmė neaiški. — *Tą, kurs aukoja...* ar tai bus kunigas, kurs aukoja auką ant altoriaus, ar šiaip jau pilietis, kurs auką atneša.

(13) *Altorių ašaromis...* Moterystė su svetimšalėmis buvo priežastis, kad buvo pavaromos pirmosios žmonos. Daug jų ėjo į bažnyčią skųstis Dievui dėl joms padarytos neteisybės. Jų dejavimų ir ašarų buvo tiek daug, kad jos, pranašo pasakymu, siekė net altorių. — (14) *Jūs dar sakote:* kaip anksčiau kunigai, 1,6.7. — *Nes Viešpats...* Viešpats, kurs įsteigė moterystę taip, kad ji turi būti nepažeidžiama ir neardoma (Prad. 2, 24), yra taip pat liudytojas ir keršintojas sudaromo pašvęsto moterystės ryšio (plg. Prad. 31,49; Tob. 7, 15). — *Kurią tu paniekinai.* Ebr. t.: kuriai tu dabar sulaužei ištikimybę. — *Tavo sandoros žmona:* šventu ryšiu sujungta su tavim žmona, ryšiu,

et residuum spiritus eius est? Et
quid unus quaerit, nisi semen Dei?
Custodite ergo spiritum vestrum,
et uxorem adolescentiae tuae no-
li despicere. 16 Cum odio habu-
eris, dimitte, dicit Dominus Deus
Israel: operiet autem iniquitas ves-
timentum eius, dicit Dominus
exercituum: custodite spiritum
vestrum, et nolite despicere.
17 Laborare fecistis Domi-
num in sermonibus vestris: et
dixistis: In quo eum fecimus la-
borare? In eo quod dicitis: Om-
nis qui facit malum, bonus est
in conspectu Domini, et tales ei
placent: aut certe ubi est Deus
iudicii?

Caput III. 1 Ecce ego mitto
angelum meum, et praeparabit
viam ante faciem meam. Et sta-
tim veniet ad templum suum Do-

ne vienas ją sutvėrė, ir ar ji nė-
ra jo dvasios liekana? ir ko vie-
nas ieško, jei ne Dievo ainijos?
Saugokite tat savo dvasią, ir sa-
vo jaunystės žmonos neniekink.
16 Kai tu nekenti, paleisk, sako
Viešpats, Izraėlio Dievas. Bet ne-
teisybė apdengs jo drabužį, sa-
ko kareivijų Viešpats. Saugokite
savo dvasią ir neniekinkite.
17 Jūs įžeidžiate Viešpatį sa-
vo kalbomis ir sakote: Kuo mes
jį įžeidėme? Tuo, kad sakote:
kiekvienas, kurs daro pikta, yra
geras Viešpaties akivaizdoje, ir
tokie jam patinka, o jei ne, tai
kame yra teismo Dievas?

3 perskyrimas. 1 Štai aš
siunčiu savo skelbėją, ir jis pri-
rengs kelią ties mano veidu. Ir
tuojau ateis į savo bažnyčią Val-

kurio tu negali sutraukyti, nenusikalsdamas Dievui. — **(15)** *Ar ne vienas...* Vyras ir žmona abudu Dievo sutverti, abudu pripildyti tos pačios Dievo dvasios, nes, nors jis padarė Ievą iš Adomo, abiem tačiau davė tokią pat sielą, suteikdamas Ievai tarsi tai, kas buvo likę jo kvėpimo. Ebr. t. verčiamas taip: taip nesielgia nė vienas, kurs dar nėra nustojęs Dievo dvasios. — Moterystėje reikia ieškoti ne geidulių patenkinimo, bet vaikų, kurie būtų Dievo tarnai, nes Dievas nori, kad būtų gimdoma tauta, kuri bus jo dvasios pilna. Bet ar gali tokių vaikų rastis iš moterų, kurios tarnauja stabams? — *Sergėkite tat...* Anot ebr. t.: taigi apsaugokite svo dvasią, ir ištikimybė tavo jaunystės žmonai tegul niekuomet nebūna laužoma. — Pasisaugokite, kad Dievo dvasia nepasitrauktų nuo jūsų visai, jei jūs leistumėte kūniškiems geiduliams save visai nugalėti. — **(16)** *Kai tu nekenti...* Einant vulgatos tekstu, čia būtų naujas žydų priekaištas: Ar pats Dievas nėra mums leidęs paleisti savo žmonas, kai jos mums nebepatinka? Plg. Atk. 24,1... Bet ebr. t. reiktų versti kitaip: nes aš nekenčiu išsiskyrimo, sako Viešpats, Izraėlio Dievas, ir kas tai daro, apdengia neteisybe savo drabužį (viešai pasirodo didelės neteisybės apsunkintas). Taip išreikšta eil. mintis geriau rišasi su kontekstu, nes čia pranašas labai palaiko moterystės pastovumą. Ta mintis neprieštarauja Atk. 24,1...; nes Sen. Test. kad ir buvo leista kai kada suardyti moterystę, bet reikėjo turėti svarbių priežasčių; pranašo peikiami žydai tokių priežasčių neturėjo. Be to, moterystės suardymas, net esant tam tikroms priežastims, buvo Viešpaties leistas žydams tik dėl jų širdies kietumo. — *Neniekinkite.* Ebr. t.: nebūkite neištikimi.

(17) *Jūs įžeidžiate...* Pranašo bendralaikiai kenčia, dejuoja, kad gražūs pranašų pažadai apie Jeruzalės atstatymą dar neįvykinti ir kad jie slėgiami priešų, kuriems, anot jų, turėtų būti tuojau padarytas Dievo teismas. Pranašas jiems atsako: teisėjas ateis, bet žiūrėkite patys savęs, ar jūs esate tinkamai prisirengę prie jo atėjimo, kad ir jūsų nenubaustų. Nes Mesijas ateis kaipo teisėjas.

(3,1) *Aš siunčiu...* Pranašas visą

minator, quem vos quaeritis, et
angelus testamenti, quem vos vul-
tis. Ecce venit, dicit Dominus
exercituum: 2 et quis poterit co-
gitare diem adventus eius, et quis
stabit ad videndum eum? Ipse
enim quasi ignis conflans, et qua-
si herba fullonum:
3 et sedebit conflans, et emun-
dans argentum, et purgabit filios
Levi, et colabit eos quasi aurum,
et quasi argentum, et erunt Do-
mino offerentes sacrificia in ius-
titia. 4 Et placebit Domino sacri-
ficium Iuda, et Ierusalem sicut
dies saeculi, et sicut anni antiqui.
5 Et accedam ad vos in iudi-
cio, et ero testis velox maleficis,
et adulteris, et periuris, et qui
calumniantur mercedem mercena-

dovas, kurio jūs ieškote ir san-
doros angelas, kurio jūs norite.
Štai jis ateina, sako kareivijų Vieš-
pats. 2 Bet kas galės manyti apie
jo atėjimo dieną, ir kas išlaikys
jo pamatymą? Nes jis bus kaip
tirpdanti ugnis ir kaip skalbėjų
žolė.
3 Jis atsisės tirpdyti ir valyti
sidabro, išvalys Lėvio sūnus,
šveis juos kaip auksą ir kaip si-
dabrą, ir jie aukos Viešpačiui au-
kas teisybėje. 4 Tuomet patiks
Viešpačiui Jūdo ir Jeruzalės au-
ka, kaip dienose pirm amžių ir
kaip senovės metais.
5 Tuomet aš prieisiu prie jū-
sų su teismu ir būsiu greitas
liudytojas žavėtojams, ir svetimo-
teriams, ir priesaiką laužantiems,

---

pirma primena Izaijo pranašystę (Iz. 40,3). Dievas atsiųs pirmatakį. Tai turėjo būti Jonas Krikštytojas, kaip paliudija Evangelija. — *Ir tuojau.* Ebr. t.: ir ūmai. — *Savo bažnyčią.* Ebr. t.: savo rūmus. — Jeruzalės bažnyčia buvo laikoma Dievo karaliaus rūmais. — *Valdovas.* Ebr.: *ha'-Adon.* Šitas pavadinimas *'Adon* su artikulu, sutinkamas kitur Sen. Test. tik septynis kartus, visur jungiamas su Dievo vardu; ir šičia jis reiškia Dievą, nes sakoma, kad Valdovas ateis į savo bažnyčią; toliau jis vadinamas Viešpačiu. — *Sandoros angelas.* Jis ateis kaipo sandoros angelas, kaipo pasiuntinys, kaipo pažadėtosios sandoros tarpininkas. Mesijo asmenyje iš tikrųjų buvo atitesėti visi patriarkams duotieji pažadai ir pilnai įvykinta padarytoji su jais sandora; jis atnešė visokį palaiminimą ir visą palaiminimo pilnybę. Valdovas čia ir sandoros angelas yra tas pats asmuo, kaip parodo paralelizmas ir žydų pastatytas klausimas, auk. 2,17. Bažnyčioje kitados apsireikšdavo Viešpaties garbingumas šešėlyje ir vaizde, todėl labai tinkamai apsireikš Mesijas savo tautai bažnyčioje, taip kaip Kristus yra tai padaręs, Jono 2,4. — (2) *Kas galės manyti...* Deja tiems, kuriuos teisėjas ras paskendusius nuodėmėse, nuo kurių jie nepasistengė atsipalaidoti. Tie, kurie nekantriai šaukia, kad jis pasirodytų (auk. 2,17), turi gerai pasvarstyti, ar jie yra prisirengę jį pasitikti (plg. Am. 5,18). — *Žolė.* Ebr. *borith.* — Muilui pavaduoti senovėje buvo vartojamos kai kurios žolės. Plg. Jobo 9,30; Jer. 2,22. — Teisėjas pavartos smarkiausių priemonių nusikaltimams nuvalyti.

(3) *Lėvio sūnus...* Teismas prasidės nuo Dievo namų, nuo tų, kurie turi būti kitiems pavyzdis. Vaizdais Dievas dar parodo, kokių privalumų turi turėti jo šventyklos tarnai. — *Šveis.* Vulg. *colabit,* koš. — *Jie aukos...* Kunigai vėl bus verti savo šventų pareigų. Aukščiau 1,10.11 buvo paskelbta, kas Sen. Test. aukos bus panaikintos. Dievas to paskelbimo čia neatšaukia; vaizdais, kuriuos galėjo suprasti ir žydai, jis aprašo vienatinės Nauj. Sandoros aukos tobulumą. Ji čia ir vadinama ebr. t.: *minchah.* — (4) *Jūdo ir Jeruzalės auka.* Ir čia auka ebr. t. vadinama *minchah.* Jeruzalėje ir Jūde bus mesijinės karalystės pradžia. Palestinos (Jūdo ir Jeruzalės) vieton stos visas pasaulis. Plg. Iz. 1,26.

(5) *Prieisiu prie jūsų...* Nuo lėvitų Dievo teismas pereina ant visos

rii, viduas, et pupillos, et opprimunt peregrinum, nec timuerunt
me, dicit Dominus exercituum.
[6] Ego enim Dominus, et non
mutor: et vos filii Iacob non estis
consumpti.

[7] A diebus enim patrum vestrorum recessistis a legitimis meis,
et non custodistis. Revertimini
ad me, et revertar ad vos, dicit
Dominus exercituum. Et dixistis:
In quo revertemur? [8] Si affiget homo Deum, quia vos configitis me? Et dixistis: In quo
configimus te? In decimis, et in
primitiis. [9] Et in penuria vos maledicti estis, et me vos configitis
gens tota.

[10] Inferte omnem decimam in
horreum, et sit cibus in domo
mea, et probate me super hoc,
dicit Dominus: si non aperuero
vobis cataractas caeli, et effudero vobis benedictionem usque ad
abundantiam, [11] et increpabo pro
vobis devorantem, et non corrum-

ir tiems, kurie skriausdami sulaiko samdininko užmokesnį, slėgia našles, našlaičius ir svetimšalius, ir nebijo manęs, sako kareivijų Viešpats. [6] Nes aš Viešpats ir aš nesikeičiu, todėl jūs,
Jūdo sūnūs, neesate sunaikinti
iki galui.
[7] Nes nuo pat jūsų tėvų dienų jūs atstojote nuo mano įstatų ir jų nesergėjote. Grįžkite į
mane, ir aš grįšiu į jus, sako kareivijų Viešpats. Tačiau jūs sakote: Kuo mes turime grįžti? [8] Ar
valia žmogui užgauti Dievą, kad
jūs užgaunate mane? Jūs sakote:
Kuo mes tave užgavome? Dešimtinėmis ir pirmonėmis. [9] Todėl ištinka jus neturto prakeikimas, nes jūs įžeidžiate mane, jūs,
visa giminė.
[10] Įneškite visas dešimtines į
sandėlius, ir tebūna maisto mano namuose; po to mėginkite
mane, sako Viešpats, jei aš neatidarysiu dangaus užtvankų ir neišliesiu jums palaiminimo net iki
apstumui. [11] Aš sudrausiu dėl
jūsų tą, kurs ryja, ir jis nebega-

---

tautos. Ir čia yra atsakymas į 2,17 klausimą. Tas atsakymas yra smarkus pagrąsymas Malakijo bendralaikiams. Dievas bus greitas liudytojas; jis tuojau įrodys kiekvienam jo nusikaltimą, taip kad nebus priemonių jį paslėpti arba išvengti įrodytą nusikaltimą lydinčios bausmės. Apie žavėtojus vz. 7,11; 22,17; Atk. 18, 10; Dan. 2,2. Gale įvardijama visų nusikaltimų šaltinis ir priežastis: jie nebijo Viešpaties — **(6)** *Nes aš Viešpats...* Viešpaties nekintamumas yra laidas, kad jo žodžiai bus įvykinti. — *Neesate sunaikinti...:* jūs sugrįžote į savo tėvynę, tuo tarpu visos kitos tautos liko visai sunaikintos.

(7) *Nes nuo pat jūsų...* Pabarimą pranašas pradeda nurodymu jau nuo seniausių laikų tautoje išsišaknijusio piktumo: ne vieną kartą, bet dažnai jūs esate nusikaltę. — *Kuo mes turime grįžti.* Pranašo klausytojai taip surambėję, kad jie net nebesupranta Viešpaties įspėjimų; jie sau įkalbinėja, kad jie nieku neapsileidę Dievo tarnyboje. (Plg. auk. 1,3): — **(8)** *Užgauti.* Ebr. t. visur šitoje eil. vietoje užgauti, randame ž. *qaba',* nusukti, prigauti. — *Dešimtinėmis ir pirmonėmis.* Jie neduoda dešimtinių ir keliamųjų aukų (Ebr. t.). Plg. Kun. 8,14.32—34; 10,14 ir k. Panašiai dejuoja Neem. 13,10.

(10) *Tebūna maisto...:* bažnyčioje tarnaujantiems kunigams išlaikyti. — *Dangaus užtvankų.* Vz. Prad. 7,11; 8,2. Žemės derlingumas rytų kraštuose visai pareina nuo lietaus gausumo. — *Palaiminimo:* derliaus. — **(11)** *Aš sudrausiu:* Apsaugosiu jūsų javus nuo visų kenkėjų. — *Tą, kurs*

pet fructum terrae vestrae: nec
erit sterilis vinea in agro, dicit
Dominus exercituum. 12 Et bea-
tos vos dicent omnes Gentes:
eritis enim vos terra desiderabilis,
dicit Dominus exercituum.

13 Invaluerunt super me ver-
ba vestra, dicit Dominus. 14 Et
dixistis: Quid locuti sumus con-
tra te? Dixistis: Vanus est, qui
servit Deo: et quod emolumen-
tum quia custodivimus praecepta
eius, et quia ambulavimus tristes
coram Domino exercituum? 15 er-
go nunc beatos dicimus arrogan-
tes: siquidem aedificati sunt fa-
cientes impietatem, et tentaverunt
Deum, et salvi facti sunt. 16 Tunc
locuti sunt timentes Dominum,
unusquisquae cum proximo suo:
Et attendit Dominus, et audivit:
et scriptus est liber monumenti
coram eo timentibus Dominum,
et cogitantibus nomen eius. 17 Et
erunt mihi, ait Dominus exerci-
tuum, in die qua ego facio, in
peculium: et parcam eis, sicut

dins jūsų šalies vaisiaus, ir vy-
nuogynas lauke nebebus bergž-
džias, sako kareivijų Viešpats.
12 Tuomet visos tautos vadins
jus palaimintais, nes jūs būsite
maloniausia šalis, sako kareivijų
Viešpats.

13 Jūsų žodžiai prieš mane
daugėja, sako Viešpats; 14 jūs sa-
kote: ką mes kalbėjome prieš ta-
ve? Jūs juk sakote: veltui tarnau-
jama Dievui, ir ką mes pelnėme,
kad sergėjome jo įsakymus ir
kad vaikščiojome liūdni kareivijų
Viešpaties akivaizdoje? 15 Taigi
mes dabar vadiname palaimintais
akiplėšas, nes tie, kurie elgiasi
bedieviškai, tarpsta, ir kurie gun-
do Dievą, tie išgelbimi. 16 Tuo-
met tie, kurie bijo Viešpaties,
kalbėjo kiekvienas savo artimui:
Viešpats tėmijo ir klausė, ir jo
akivaizdoje buvo parašyta atsimi-
nimo knyga tiems, kurie bijo
Viešpaties ir atsimena jo vardą.
17 Tie, sako kareivijų Viešpats,
tą dieną, kurioje aš veikiu, turės
man būti mano nuosavybė; aš

---

ryja: skėrių. — (12) *Maloniausia šalis:* Taip, kaip Dievas buvo žadėjęs per Mozę, Atk. 33,29, ir pranašavęs per Izaiją, 62,4.

(13) *Jūsų žodžiai:* Šita pranašystės dalis gal buvo Malakijo paskelbta, ilgesniam laikotarpiui praslinkus. Tauta atrodė lyg kiek pasitaisiusi; tačiau tikros Dievo baimės dar nebuvo visų širdyse. — (14) *Liūdni...:* kaip kad daro tie, kurie pasninkauja. Žydai tarėsi tuo būdu gana parodę pagarbos Viešpačiui. Jie buvo sau pasiskyrę pasninkų, jau mokėjo dešimtines ir duodavo aukų. Bet kaip toli buvo jų širdis nuo tikro pamaldumo, parodo jų murmėjimas. — (15) *Tarpsta:* Turi dideles šemynas, gyvena pasiturinčiai. — *Gundo:* Nuodėmėmis veda į rūstybę. — *Išgelbimi:* Jų nepasiekia Dievo teismas; jie lieka nepaliesti. — Gal panašiai manė žydai apie persus, kurių vis dar turėjo klausyti; dėl to jie abejojo net apie Dievo šventumą ir teisingumą. — (16) *Tuomet:* kai bedieviai piktžodžiavo ir šūkojo. Prieš bedievius statomi tie, kurie Dievo bijo. — *Kalbėjo kiekvienas...* Gal kaip Jerem. 12,1. Matyti bedievius laimingus buvo Sen. Test. pamaldiesiems juo sunkesnis mėginimas, kad kitados Sen. Test. buvo pažadėtas jau čia žemėje užmokesnis dorybėj, nusikaltimui gi buvo grąsoma dar prie gyvos žmogaus galvos bausmėmis. — *Parašyta atsiminimo...* Visi, kurie pripažįsta Dievo ištikimybę, nekintamumą, didenybę ir t.t., įrašyti į Dievo apveizdos ir visažinojimo knygą. Dievui nėra nieko paslėpto, nieko užmiršto. — (17) ***Dieną, kurioje aš veikiu.*** Ebr. t.: dieną, kurią aš padarysiu. — Tai bus Dievo teismo diena. — *Kaip žmogus...* Dievo teismo dienoje bus jų pasigailėta dėl dviejų dalykų: kad

parcit vir filio suo servienti sibi.
18 Et convertimini, et videbitis
quid sit inter iustum, et impium:
et inter servientem Deo, et non
servientem ei.

Caput IV. 1 Ecce enim dies
veniet succensa quasi caminus:
et erunt omnes superbi, et omnes facientes impietatem stipula:
et inflammabit eos dies veniens,
dicit Dominus exercituum, quae
non derelinquet eis radicem, et
germen. 2 Et orietur vobis timen-
tibus nomen meum Sol iustitiae,
et sanitas in pennis eius: et
egrediemini, et salietis sicut vituli
de armento. 3 Et calcabitis im-
pios, cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die, qua
ego facio, dicit Dominus exercituum.
4 Mementote legis Moysi ser-
vi mei, quam mandavi ei in Ho-

pasigailėsiu jų, kaip žmogus pasigaili savo sūnaus, kurs jam
tarnauja. 18 Tuomet jūs vėl ma-
tysite, koks yra skirtumas tarp teisiojo ir bedievio ir tarp tarnaujančio Dievui ir to, kurs jam netarnauja.

4 perskyrimas. 1 Nes štai
ateis diena, įkaitinta kaip krosnis, ir visi puikieji, ir visi, kurie elgiasi bedieviškai, bus pelai; ateinanti diena padegs juos, sako kareivijų Viešpats, ir ji nepaliks jiems nei šaknies, nei atžalos.
2 Bet jums, kurie bijote mano
vardo, užtekės teisybės Saulė; sveikata yra po jos sparnais; jūs išeisite ir šokinėsite, kaip bandos veršiukai.
3 Jūs mindžiosite
bedievius, kai jie bus pelenai po jūsų kojų padu tą dieną, kurioje aš veiksiu, sako kareivijų Viešpats.
4 Atsiminkite mano tarno Mo-
zės įstatymą, kurį aš jam daviau

---

jie yra Dievo sūnūs, ir kad jie jam tarnavo paklusniai ir ištikimai. — (18) *Jūs vėl matysite...* Ne visuomet duoda Dievas čia žemėje pažinti iš regimų gyvenimo įvykių, kaip skirtingas yra galutinas gerųjų ir piktųjų likimas, tačiau kai kada jis parodo skirtumą atvirai, kaip liudija izraėlitų istorija. Plg. Iš. 11,7. Koks gi bus skirtumas paskui, pranašas parodo dar labiau 4,1—3.

(4,1) *Ateina diena...:* aukščiau (3, 17) paminėtoji teismo diena, kurioje bus nubausti visi bedieviai iš žydų tautos ir iš visų tautų. Jie bus sudeginti kaip pelai ir kaip medis. Plg. Mt. 3,12; Lk. 3,17. — Tai bus įvykinta pilnai ir tobulai paskutiniame teisme (Kir.). Tačiau pranašo žodžius plačia prasme, žiūrint to, kas pasakyta auk. 3,2—4, galima suprasti apie kiekvieną Dievo teismą, kurį Dievas pasaulio istorijos amžiuose vykina pamaldžiųjų paguodai. Toki diena buvo Jeruzalės sugriovimas, todėl ji Evangelijoje sugretinama ir jungiama su paskutiniuoju teismu (Mt. 24,3 ir k.). — (2) *Bet jums...* Teismo diena baisi tik piktiesiems; pamaldiesiems gi ji bus ypatingo Dievo gerumo diena. — *Teisybės Saulė.* Saulė su savo spinduliais, kurie pripildo žemę šviesos ir šilimos, ir žadina gyvybę, yra vaizdas palaiminto gyvenimo, kurį jiems teikia teisingumas. Kadangi Kristus yra išganymo šaltinis ir kaipo teisėjas atneš saviesiems visa, kas gera, pašalindamas visokį skausmą ir teikdamas amžiną laimę, jis teisingai vadinamas teisybės Saule (Jier. Kir.). — *Sveikata yra po jos sparnais:* visa gaivina saulės spinduliai — *Kaip bandos veršiukai:* Anot ebr. t.: kaip išleisti iš tvarto veršiukai. — (3) *Jūs mindžiosite...:* Tuomet pasireikš skirtumas tarp teisiųjų ir bedievių. — *Bus pelenai:* paniekos vertas dalykas.

(4) *Atsiminkite...* Pranašo įspėjimas savo bendralaikiams. — *Įstatymą, kurį...* Vz. Iš. 20; Atk. 4,5,6; Mt. 5,17. Įstatymas turi būti žydams vadovas į Kristų (plg. Gal. 3,19). Orebo kalno paminėjimas turi priminti

reb ad omnem Israel praecepta, et iudicia.
[5] Ecce ego mittam vobis Eliam prophetam, antequam veniat dies Domini magnus, et horribilis.
[6] Et convertet cor patrum ad filios, et cor filiorum ad patres eorum: ne forte veniam, et percutiam terram anathemate.

Orebe visam Izraêliui, draug su įsakymais ir teisėmis.
[5] Štai aš siųsiu jums pranašą Eliją, pirma negu ateis didi ir labai baisi Viešpaties diena. [6] Jis
atgręš tėvų širdis į sūnus ir sūnų širdis į jų tėvus, kad aš atėjęs neužgaučiau šalies prakeikimu.

---

jiems neapsakomą Dievo didenybę ir bauginantį įstatymo paskelbimą. Priminimas turi svarbos visam Izraêliui. Kas nori priklausyti išrinktajai tautai, turi laikytis viso įstatymo (plg. Neem. 9,38—10,39).

(5) *Pranašą Eliją.* Plg. Mt. 17,11; Mk. 9,11; Lk. 1,17. Tas, kurs antrame Viešpaties atėjime ateis su savo kūnu, atėjo Jono Krikštytojo asmenyje su Elijo galia ir dvasia (Jieron.). Plg. Ekli. 48,1. Išganytojas pats yra paaiškinęs, kad Elijo Tesbiečio atėjimo reikia laukti prieš pasaulio pabaigą. Taigi čia Malakijas ir skelbia tą Elijo atėjimą (Tertul. Hilar. ir daugybė kitų šv. tėvų). — *Viešpaties diena:* paskutinio teismo diena. — (6) *Jis atgręš...* Jis pagydys, atitaisys didelį atpuolimą, kurs vėlesnes žydų kartas atskyrė nuo ankstyvesniųjų tėvų tikėjimo ir pamaldumo, ir anų širdis grąžins atgal prie jų tėvų tikėjimo ir gyvenimo. Plg. Jono 7 persk. (Jier.). Šitame grąžinime Elijas darys tą pat, ką jis buvo kitados daręs, 3 Kar. 18,37. Kiti aiškina taip: jis grąžins tėvų širdis draug su jų sūnumis ir sūnų širdis draug su jų tėvais, t. y. visa tauta ir visas šeimynas (Auksab.). — *Kad aš atėjęs neužgaučiau...* Ką šv. Povilas (Rom. 11,25) aiškina plačiau, tai pranašas nurodo keliais žodžiais ir baigia savo pranašyste apreiškimu didelių Izraêlio teisių Dievo karalystėje. Iš žydų išėjęs išganymo skelbimas turi pasiekti paskutinį savo pilną įvykinimą ir savo paskutinį garbingumą jų pačių grąžinimu prie Dievo.

